

Valdybos nuomonė (64 straipsnis)

Nuomonė 04/2024 dėl duomenų valdytojo pagrindinės buveinės Sąjungoje sąvokos pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį

Priimta 2024 m. vasario 13 d.

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Santrauka

Prancūzijos priežiūros institucija paprašė Europos duomenų apsaugos valdybos pateikti nuomonę dėl duomenų valdytojo pagrindinės buveinės sąvokos pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį ir dėl vieno langelio mechanizmo taikymo kriterijų, visų pirma dėl duomenų valdytojo „centrinės administracijos vietos“ Sąjungoje sąvokos.

Šioje nuomonėje Valdyba daro išvadą, kad duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje gali būti laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį tik tuo atveju, jei ji priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti.

Valdyba taip pat mano, kad vieno langelio mechanizmas gali būti taikomas tik tuo atveju, jei yra įrodymų, kad viena iš duomenų valdytojo buveinių Sąjungoje priima sprendimus dėl atitinkamų duomenų tvarkymo operacijų tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti. Todėl tais atvejais, kai sprendimais dėl tikslų ir priemonių ir įgaliojimais nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti, naudojamosi už Sąjungos ribų, pagrindinės buveinės pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį neturėtų būti, o vieno langelio mechanizmas neturėtų būti taikomas.

Be to, Valdyba paaiškina, kaip priežiūros institucijos turėtų praktiškai taikyti BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, kad užtikrintų nuoseklų jo taikymą. Visų pirma Valdyba pakartoja, kad įrodinėjimo pareiga, susijusi su vieta, kurioje priimami atitinkami sprendimai dėl duomenų tvarkymo ir kur yra įgaliojimai įgyvendinti tokius sprendimus Sąjungoje, galiausiai tenka duomenų valdytojams ir kad jie privalo bendradarbiauti su priežiūros institucijomis.

Galiausiai Valdyba paaiškina, kad priežiūros institucijos išlaiko galimybę užginčyti duomenų valdytojo pareiškimą, remdamosi objektyviu atitinkamų faktų tyrimu, ir prireikus paprašyti papildomos informacijos. Dėl šio tyrimo Valdyba primena priežiūros institucijų pareigą bendradarbiauti, todėl jos turėtų kartu susitarti dėl tinkamo išsamumo lygio, atsižvelgiant į konkretų atvejį. Visų pirma, centrinio valdymo vietos Sąjungoje (pvz., regioninės būstinės) nustatymas yra atskaitos taškas, padedantis priežiūros institucijoms nustatyti, kur gali būti priimami sprendimai dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių, ir įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti. Tačiau priežiūros institucijos vis tiek turės įvertinti vietą, kurioje priimami sprendimai dėl tikslų ir priemonių ir kur yra įgaliojimai tokius sprendimus įgyvendinti Sąjungoje, prieš pripažindamos tą buveinę (ar bet kurią kitą buveinę Sąjungoje) pagrindine buveine.

Turinys

1	ĮVADAS	3
1.1	Faktų santrauka	3
1.2	Prašymo pateikti nuomonę pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį priimtinumą	4
2	DĖL KONKRETAUS PRAŠYMO PAGRĮSTUMO.....	4
2.1	Dėl BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio aiškinimo	5
2.2	Dėl praktinių sumetimų nustatant „pagrindinę buveinę“ Sąjungoje pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį	10
3	IŠVADOS	12

Europos duomenų apsaugos valdyba,

atsižvelgdama į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2016/679/ES dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR) 63 straipsnį ir 64 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į EEE susitarimą, ypač į jo XI priedą ir 37 protokolą, su pakeitimais, padarytais 2018 m. liepos 6 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 154/2018¹,

atsižvelgdama į savo Darbo tvarkos taisyklių 10 ir 22 straipsnius,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

1 ĮVADAS

1.1 Faktų santrauka

1. 2023 m. spalio 10 d. Prancūzijos priežiūros institucija (toliau – Prancūzijos PI) paprašė Europos duomenų apsaugos valdybos (toliau – EDAV arba Valdyba) pateikti nuomonę dėl duomenų valdytojo pagrindinės buveinės sąvokos pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį ir dėl vieno langelio mechanizmo taikymo kriterijų.
2. Prancūzijos PI savo prašyme konkrečiai pabrėžė, kad duomenų valdytojo „pagrindinės buveinės“² apibrėžtis pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį gali būti aiškinama skirtingai. Iš esmės Prancūzijos PI paklausė Valdybos, ar tam, kad duomenų valdytojo „centrinės administracijos vieta“ Sąjungoje būtų laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, priežiūros institucijos turi rinkti įrodymus, kad ši „centrinės administracijos vieta“ priima sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti.
3. Valdyba mano, kad, siekiant atsakyti į Prancūzijos PI prašymą, reikia atsakyti į toliau nurodytus klausimus.
 - 1 klausimas. Kad duomenų valdytojo „centrinės administracijos vieta Sąjungoje“ būtų laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, ar ši buveinė turėtų priimti sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turėti įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti?
 - 2 klausimas. Ar vieno langelio mechanizmas taikomas tik tuo atveju, jei yra įrodymų, kad viena iš duomenų valdytojo buveinių Sąjungoje (duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta arba ne) priima sprendimus dėl tikslų ir priemonių, susijusių su atitinkamomis duomenų tvarkymo operacijomis, ir turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti?

¹ Šioje nuomonėje daromos nuorodos į valstybes nares turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EEE valstybes nares. Šioje nuomonėje daromos nuorodos į Sąjungą turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EEE.

² Todėl ši nuomonė nesusijusi su pagrindinės buveinės sąvokos taikymu duomenų tvarkytojams pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto b papunktį.

- 2023 m. spalio 11 d. Valdybos pirmininkė ir Prancūzijos PI nusprendė, kad byla yra išsami. Tą pačią dieną sekretoriatas išplatino bylą. Pirmininkė, atsižvelgdama į klausimo sudėtingumą, nusprendė pratęsti terminą pagal BDAR 64 straipsnio 3 dalį.

1.2 Prašymo pateikti nuomonę pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį priimtinumas

- BDAR 64 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad visų pirma bet kuri priežiūros institucija gali prašyti, kad Valdyba išnagrinėtų bet kurį bendro pobūdžio klausimą arba klausimą, kuris daro poveikį daugiau nei vienoje valstybėje narėje, ir kad ji pateiktų nuomonę.
- Valdyba mano, kad Prancūzijos PI pateiktas prašymas susijęs su duomenų valdytojo pagrindinės buveinės sąvokos pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį taikymu, o tai turi svarbių pasekmių praktiniam vieno langelio mechanizmo taikymui. Todėl šis prašymas susijęs su „bendro pobūdžio klausimu“, kaip tai suprantama pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį, nes jis susijęs su nuosekliu priežiūros institucijų kompetencijos ribų aiškinimu siekiant, be kita ko, užtikrinti nuoseklią priežiūros institucijų bendradarbiavimo praktiką pagal BDAR VII skyriaus 1 skirsnį.
- Savo prašyme pateikti nuomonę Prancūzijos PI, *inter alia*, pateikė scenarijus, kuriais įrodoma, kad BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktis gali būti aiškinamas skirtingai. Todėl Valdyba mano, kad Prancūzijos PI prašymas yra pagrįstas pagal EDAV darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 3 dalį, nes Prancūzijos PI aiškiai įrodė, kad priežiūros institucijos turi nuosekliai aiškinti šią nuostatą.
- Pagal BDAR 64 straipsnio 3 dalį EDAV nuomonės neteikia, jei ji jau yra pateikusi nuomonę tuo klausimu³. EDAV dar nepateikė atsakymų į Prancūzijos PI prašyme pateiktus klausimus. Be to, turimose EDAV gairėse, įskaitant visų pirma Gaires dėl duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo⁴, nepateikta konkrečių gairių dėl galimų elementų, kuriuos reikia patikrinti, kad duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje būtų laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį.
- Dėl šių priežasčių Valdyba mano, kad Prancūzijos PI prašymas yra priimtinas, o su Prancūzijos PI prašymu susiję klausimai turėtų būti išnagrinėti nuomonėje, priimtoje pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį.

2 DĖL KONKRETAUS PRAŠYMO PAGRĮSTUMO

- Iš pradžių Valdyba primena, kad prieš nustatant, ar Sąjungoje yra pagrindinė buveinė, pirmiausia būtina nustatyti duomenų tvarkymą⁵, kurį reikia patikrinti vykdomo veiksmo tikslais, taip pat duomenų tvarkymo (bendrą) (-us) duomenų valdytoją (-us)⁶. Be to, būtina įvertinti, ar šis duomenų valdytojas,

³ BDAR 64 straipsnio 3 dalis ir EDAV darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 4 dalis.

⁴ EDAV gairės 8/2022 dėl duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo, priimtos 2023 m. kovo 28 d., naujausia redakcija paskelbta adresu https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-82022-identifying-controller-or-processors-lead_lt.

⁵ BDAR 4 straipsnio 2 punktas.

⁶ BDAR 4 straipsnio 7 punktas.

vykdydamas veiklą, kurią vykdant atliekamas duomenų tvarkymas⁷, turi buveinių⁸ Sąjungoje ir kur. Toliau pateikiamas pagrindinės buveinės sąvokos vertinimas grindžiamas prielaida, kad šie elementai jau nustatyti, ir nedaro poveikio kitiems atvejams, kai gali būti taikomas vieno langelio mechanizmas, pavyzdžiui, kai Sąjungoje yra viena duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo buveinė.

11. Valdyba taip pat primena, kad nustatant pagrindinę buveinę BDAR neleidžiama ieškoti palankesnio teisinio reglamentavimo⁹. Remiantis 36 konstatuojamąja dalimi, pagrindinės buveinės nustatymas turėtų būti grindžiamas objektyviais kriterijais, todėl negali būti grindžiamas subjektyviu priskyrimu.

2.1 Dėl BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio aiškinimo

12. Valdybai pateiktas pirmasis klausimas susijęs su tuo, ar tam, kad duomenų valdytojo „centrinės administracijos vieta Sąjungoje“ būtų laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, ši buveinė turėtų priimti sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turėti įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti.
13. Pirmiausia reikėtų priminti, kad pagal suformuotą ESTT jurisprudenciją aiškinant ES teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į jos kontekstą bei teisės akto, kurio dalis ji yra, tikslus¹⁰.
14. Atsižvelgdama į **pažodinį teisinės nuostatos aiškinimą**, Valdyba pažymi, kad BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį sudaro trys dalys. Pirmiausia taikoma sąlyga, kad duomenų valdytojas turėtų buveinių daugiau kaip vienoje Sąjungos valstybėje narėje (pirma dalis). Be to, jei ši sąlyga būtų įvykdyta, antroje ir trečioje dalyse numatytos dvi galimybės, kuriomis viena iš šių buveinių gali būti laikoma duomenų valdytojo pagrindine buveine. Taip yra tuo atveju, kai buveinė atitinka duomenų valdytojo „centrinės administracijos vietą Sąjungoje“ (antra dalis), išskyrus atvejus, kai „*kita duomenų valdytojo buveinė Sąjungoje*“ priima „*sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių*“ ir „*turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti*“ (trečia dalis).

⁷ BDAR 4 straipsnio 23 punktas. Dėl sąvokos „*duomenų tvarkymas padaliniui vykdant veiklą*“ taip pat žr. 2014 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Google Spain ir Google*, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317, 52 punktą; 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Weltimmo*, C-230/14, ECLI:EU:C:2015:639, 35 punktą.

⁸ Remiantis BDAR 22 konstatuojamąja dalimi, „*[b]uveinė reiškia, kad per stabilias struktūras vykdoma veiksminga ir reali veikla. Teisinė tokių struktūrų forma, neatsižvelgiant į tai, ar tai filialas ar patronuojamoji bendrovė, turinti juridinio asmens statusą, tuo požiūriu nėra lemiamas veiksnys.*“ Dėl buveinės sąvokos taip pat žr. 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Weltimmo*, C-230/14, ECLI:EU:C:2015:639, 29–30 punktus, 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Verein für Konsumenteninformation*, C-191/15, ECLI:EU:C:2016:612, 76 punktą.

⁹ EDAV gairės 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo, 37 ir 38 punktai.

¹⁰ Žr. 2022 m. birželio 22 d. Sprendimo *Leistriz*, C-534/20, ECLI:EU:C:2022:495, 18 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

15. Dėl šios nuostatos pirmos dalies pažymėtina, kad pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį atliekamas vertinimas konkrečiai susijęs su *duomenų valdytojo*, taigi ir įstaigos, kuri nustato „*asmens duomenų tvarkymo tikslus ir priemones*“, buveinėmis Sąjungoje¹¹.
16. Dėl šios nuostatos antros dalies Valdyba visų pirma pažymi, kad, nors centrinės administracijos vietos sąvoka BDAR vartojama kitais atvejais¹², šiame reglamente nepateikiama jokia duomenų valdytojo centrinės administracijos vietos apibrėžtis pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, taip pat nenurodoma konkreti nuostata siekiant nustatyti jos reikšmę BDAR. Todėl, nesant konkrečių gairių, aiškinant šią sąvoką reikėtų atsižvelgti į kitus ES teisės šaltinius¹³.
17. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad centrinės administracijos vietos sąvoka vartojama atsižvelgiant į bendrovių arba firmų įsisteigimo laisvę pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 54 straipsnį¹⁴ ir yra nusistovėjusi sąvoka civilinės ir komercinės teisės kontekste¹⁵. Visų pirma, aiškindamas SESV 54 straipsnį, Teismas nusprendė, kad bendrovės centrinės administracijos vieta atitinka šios bendrovės „realią buveinę“¹⁶, t. y. jos faktinę pagrindinę buveinę, iš kurios vykdomas centrinis valdymas ir kontrolė¹⁷. Panašų centrinės administracijos vietos sąvokos aiškinimą galima rasti

¹¹ BDAR 4 straipsnio 7 punktas.

¹² Žr. BDAR 4 straipsnio 16 punkto b papunktį ir BDAR 36 konstatuojamąją dalį.

¹³ Žr., *inter alia*, 2017 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Hummel Holding*, C-617/15, ECLI:EU:C:2017:390, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

¹⁴ Pagal SESV 54 straipsnį, „*bendrovės arba firmos, įkurtos pagal valstybės narės teisę ir Sąjungoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą*“, naudojasi įsisteigimo laisve taip pat, kaip ir ES piliečiai.

¹⁵ Žr., pavyzdžiui, Reglamento (EB) Nr. 593/2008 („Roma I“) 19 straipsnio 1 dalį; Reglamento (EB) Nr. 44/2001 („Briuselis“) 60 straipsnio 1 dalies b punktą ir Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 („Briuselis I“) 63 straipsnio 1 dalies b punktą.

¹⁶ Žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *The Queen / H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc.*, C-81/87, EU:C:1988:456, 21–25 punktus ir 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio Oktató és Szolgáltató bt*, C-210/06, EU:C:2008:723, 105 punktą.

¹⁷ Žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *The Queen / H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc.*, C-81/87, EU:C:1988:456, 20–25 punktus, kuriuose sąvokos „*reali pagrindinė buveinė*“ ir „*centrinis valdymas ir kontrolė*“ vartojamos sinonimiškai, nurodant „centrinės administracijos vietą“. Šiuo klausimu taip pat žr. Reglamentą (EB) Nr. 2157/2001, kurio versijoje anglų kalba vartojama sąvoka „*pagrindinė buveinė*“ šio teisės akto versijose vokiečių, ispanų ir prancūzų kalbomis išversta į „*Hauptverwaltung*“, „*administración central*“ arba „*administration centrale*“.

ir kitose ES teisės srityse¹⁸. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad bendrovės centrinė administracija paprastai suprantama kaip vieta, kurioje priimami svarbiausi šios bendrovės sprendimai^{19 20}.

18. Be to, BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio trečioje dalyje aptariami atvejai, kai su duomenų tvarkymu susiję sprendimai priimami „kitoje duomenų valdytojo buveinėje Sąjungoje“, t. y. kitoje nei duomenų valdytojo centrinės administracijos vietoje. Visų pirma, pavartojus žodį „kitoje“, tampa aišku, kad pagal BDAR taikomą požiūrį daroma prielaida, jog centrinė administracija Sąjungoje pirmiausia atitinka vietą, kurioje apskritai priimami sprendimai dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių, ir kad ši centrinė administracija turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti. Todėl BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktyje vartojama formuluoatė „išskyrus atvejus, kai“ turėtų būti aiškinama kaip sąlyga, kurią, prieš nustatant pagrindinę buveinę, turi įvertinti duomenų valdytojas ir kurią turi peržiūrėti priežiūros institucija (-os), nes jeigu šie sprendimai priimami kitoje duomenų valdytojo buveinėje Sąjungoje, kuri turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti, ši kita duomenų valdytojo buveinė bus laikoma pagrindine buveine.
19. Valdyba pažymi, kad pirmiau pateiktą BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio aiškinimą patvirtina BDAR 36 konstatuojamoji dalis, pagal kurią duomenų valdytojo pagrindinė buveinė „per stabilias struktūras <...> turėtų vykdyti veiksmingą ir realių valdymo veiklą, priimdama pagrindinius sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių“.
20. Todėl pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, kaip nurodyta 36 konstatuojamojoje dalyje, galima pritarti aiškinimui, kad duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje turėtų būti

¹⁸ Žr., pavyzdžiui, Direktyvos (ES) 2022/2555 (TIS 2) 114 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodoma vieta, „kurioje Sąjungoje daugiausia priimami su kibernetinio saugumo rizikos valdymo priemonėmis susiję sprendimai“; Reglamento (ES) 2022/868 (Duomenų valdymo aktas) 41 konstatuojamąją dalį, pagal kurią pagrindinė buveinė turėtų atitikti duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjo centrinės administracijos vietą Sąjungoje ir „joje turėtų būti veiksmingai ir realiai vykdoma valdymo veikla“; Reglamento (ES) 2022/2065 (Skaitmeninių paslaugų aktas) 123 konstatuojamąją dalį, kurioje, kalbant apie pagrindinę buveinę pagal šį reglamentą, nurodoma vieta, kurioje yra „pagrindinė buveinė ar registruota buveinė, kurioje atliekamos pagrindinės finansinės funkcijos ir vykdoma veiklos kontrolė“ (pabraukta papildomai). Nuoroda į centrinės administracijos vietą yra dar aiškesnė versijoje prancūzų ir vokiečių kalbomis.

¹⁹ Taip pat žr. 1988 m. birželio 7 d. generalinio advokato išvados byloje *The Queen / H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc.*, C-81/87, EU:C:1988:286, 4 punktą, kuriame nurodyta, kad vieta, „kurioje vykdomas centrinis valdymas ir kontrolė“, paprastai suprantama kaip vieta, „kurioje bendrovės organai priima bendrovės veiklai būtinus sprendimus“; 2001 m. gruodžio 4 d. generalinio advokato išvados byloje *Überseering BV / Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC)*, C-208/00, EU:C:2001:655, 4 išnašą.

²⁰ Tarptautinėse konvencijose, kurių šalis yra ES, taip pat vartojama centrinės administracijos vietos sąvoka, t. y. panašiai kaip ir vieta, kurioje priimami svarbiausi su subjekto veikla susiję sprendimai. Žr., pavyzdžiui, 2019 m. liepos 2 d. Konvencijos dėl užsienio teismų sprendimų civiliniais arba komerciniais klausimais pripažinimo ir vykdymo aiškinamosios ataskaitos 107 punktą ir 2005 m. birželio 30 d. Konvencijos dėl susitarimų dėl teisingumo aiškinamosios ataskaitos 120 punktą.

laikoma duomenų valdytojo pagrindine buveine tik tuo atveju, jei ji priima sprendimus dėl duomenų tvarkymo priemonių ir tikslų ir turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti.

21. Be to, tokį aiškinimą patvirtina **BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio kontekstas**.
22. Pirmą, Valdyba pažymi, kad pirminiame Europos Komisijos pasiūlyme buvo aiškiai numatyta galimybė duomenų valdytojui turėti pagrindinę buveinę, net „*jei sprendimai dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų, sąlygų ir būdų Sąjungos teritorijoje nepriimami*“²¹. Tačiau teisėkūros proceso metu ši nuostatos dalis buvo išbraukta ir nebuvo pakeista. Šios nuostatos raida teisėkūros proceso metu rodo, kad teisės aktų leidėjas ketino vieno langelio mechanizmo privalumus taikyti tik tiems duomenų valdytojams, kurie priima sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių Sąjungoje ir turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti.
23. Antra, Valdyba atkreipia dėmesį į Tarybos padarytus šios nuostatos pakeitimus, kuriais įtraukta duomenų valdytojo centrinės administracijos vietos sąvoka, siekiant nustatyti „objektyvesnius ir skaidresnius kriterijus“ duomenų valdytojo pagrindinei buveinei nustatyti²². Todėl atrodo, kad šis kriterijus buvo įtrauktas kaip atskaitos taškas siekiant padėti priežiūros institucijoms nustatyti duomenų valdytojo pagrindinę buveinę, kurioje priimami sprendimai. Tačiau neatrodo, kad buvo siekiama išplėsti pagrindinės buveinės sąvokos taikymo sritį pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį (taigi ir vieno langelio mechanizmo taikymą), įtraukiant į ją atvejus, kai sprendimų priėmimo įgaliojimai nepriklauso pagrindinei buveinei²³.
24. Tokį aiškinimą taip pat patvirtina **bendras vieno langelio mechanizmo tikslas**, kuriuo visų pirma buvo siekiama sumažinti teisinį netikrumą duomenų valdytojams ir BDAR taikymo Sąjungoje nenuoseklumą²⁴. Todėl šis mechanizmas suteikia galimybę keliose valstybėse narėse veikiančiam duomenų valdytojui (arba duomenų tvarkytojui) naudotis bendro kontaktinio punkto, t. y. vadovaujančios priežiūros institucijos (toliau – VPI), paslaugomis savo tarpvalstybinei veiklai, darančiai poveikį kelioms valstybėms narėms. Užuoat bendradarbiavęs su keliomis vietos priežiūros institucijomis, duomenų valdytojas turės bendradarbiauti tik su VPI. Ši VPI glaudžiai bendradarbiaus

²¹ Žr. Komisijos pasiūlymo dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (2012/0011/COD) 4 straipsnio 13 punktą. Galutinė formulė, kurioje kalbama apie centrinę administraciją, po Tarybos padarytų pakeitimų skiriasi nuo pirminio Komisijos pasiūlymo, kuriame teigiama, kad pagrindinė buveinė „*duomenų valdytojo atveju yra jo buveinės vieta Sąjungos teritorijoje, kurioje priimami pagrindiniai sprendimai dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų, sąlygų ir būdų*“. Komisijos pasiūlyme pateikto sakinio antra dalis, kurioje numatyta pagrindinė buveinė, „*jei sprendimai dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų, sąlygų ir būdų Sąjungos teritorijoje nepriimami*“, buvo išbraukta.

²² Žr., *inter alia*, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7105-2013-REV-6/en/pdf> (p. 32).

²³ Šiuo atžvilgiu įdomu pažymėti, kad, nors kelios valstybės narės teisėkūros proceso metu išreiškė pageidavimą, kad būtų taikomas oficialusis kriterijus, nurodant duomenų valdytojo įtraukimą, Taryba pasirinko būtent centrinės administracijos vietos sąvoką. Žr., pavyzdžiui, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11028-2014-INIT/en/pdf> (p. 77, 54 išnaša).

²⁴ 2021 m. sausio 13 d. generalinio advokato išvada byloje *Facebook Ireland ir kt.*, C-645/19, ECLI:EU:C:2021:5, 75–80 punktai.

su atitinkamomis priežiūros institucijomis, laikydamosi, *inter alia*, BDAR 60 straipsnyje nustatytos tvarkos.

25. Šiomis aplinkybėmis BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktyje, siejamame su BDAR 56 straipsnio 1 dalimi, pateikta sąvokos „pagrindinė buveinė“ apibrėžtimi siekiama tiksliai nustatyti, kuri iš priežiūros institucijų turėtų veikti kaip VPI, įskaitant tai, kad ji bus vienintelė institucija, su kuria duomenų valdytojas palaikys ryšius vykdydamas tarpvalstybinį duomenų tvarkymą.
26. Valdybos nuomone, atsižvelgiant į vaidmenį ir užduotis, patikėtas VPI, kuri „labiau veikia kaip *primus inter pares*“ nei vienintelė BDAR vykdymą tarpvalstybinėse situacijose užtikrinanti institucija²⁵, daroma prielaida, kad ši priežiūros institucija (priešingai nei kitos susijusios priežiūros institucijos) yra arti duomenų valdytojo buveinės, darančios realią ir veiksmingą įtaką atitinkamam duomenų tvarkymui²⁶, t. y. duomenų valdytojo atveju – konkrečios buveinės, turinčios įgaliojimus priimti sprendimus dėl duomenų tvarkymo. Toks VPI ir kitos (-ų) susijusios (-ių) priežiūros institucijos (-ų) kompetencijos pasidalijimas, pagal kurį reikalaujama, kad VPI būtų vienintelė institucija, su kuria duomenų valdytojas palaikytų ryšius vykdydamas tarpvalstybinį duomenų tvarkymą²⁷, be kita ko, prireikus atliktų tyrimus savo pagrindinėje buveinėje²⁸, visų pirma pateisinamas tuo, kad VPI yra arti tos buveinės, kuri gali geriausiai pateikti su atliekamu duomenų tvarkymu susijusius atsakymus. Šiuo artumu taip pat užtikrinama, kad VPI savo sprendimą²⁹, įskaitant, jei reikia, taisomąsias priemones pagal BDAR 58 straipsnį, galėtų pateikti tiesiogiai tai buveinei, kuri gali nuspręsti atlikti pakeitimus, būtinus, kad duomenų tvarkymas atitiktų reikalavimus, ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie pakeitimai būtų įgyvendinti.
27. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, dėl pirmojo klausimo EDAV daro išvadą, kad duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje gali būti laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį tik tuo atveju, jei ji priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti.
28. Dėl to kyla Valdybai pateiktas antrasis klausimas, ar vieno langelio principas gali būti taikomas tik tuo atveju, jei yra įrodymų, kad viena iš duomenų valdytojo buveinių Sąjungoje priima sprendimus dėl atitinkamo duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti.

²⁵ Taip pat žr. 2021 m. sausio 13 d. generalinio advokato išvados byloje *Facebook Ireland ir kt.*, C-645/19, EU:C:2021:5, 111 punktą.

²⁶ Šis artumo principas grindžiamas BDAR 56 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtimi, pagal kurią VPI gali prašyti kitos susijusios priežiūros institucijos nagrinėti atvejus, susijusius tik su buveine valstybėje narėje arba darančius didelį poveikį duomenų subjektams tos kitos susijusios priežiūros institucijos valstybėje narėje.

²⁷ BDAR 56 straipsnio 6 punktas.

²⁸ Šiuo klausimu žr. BDAR 60 straipsnio 3 dalį: kad VPI galėtų įvykdyti savo įsipareigojimus nedelsiant pateikti sprendimo projektą, būtina galimybė greitai atlikti tyrimą.

²⁹ Šiuo nacionaliniu sprendimu įgyvendinamas visų susijusių priežiūros institucijų darbo pagal bendradarbiavimo procedūrą rezultatas.

29. Šiuo atžvilgiu iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje gali būti laikoma pagrindine buveine tik tuo atveju, jei ji priima sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti. Be to, BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktio antra dalis taikytina tik tuo atveju, jei kitas subjektas, priimančias sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turintis įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti, yra *Sąjungoje* esanti duomenų valdytojo buveinė.
30. Atitinkamai Valdyba laikosi nuomonės, kad tais atvejais, kai **nėra įrodymų**, jog įgaliojimus priimti sprendimus dėl konkretaus duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių (taip pat įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti) turi centrinės administracijos vieta Sąjungoje arba „kita duomenų valdytojo buveinė Sąjungoje“, t. y. jeigu ji yra už Sąjungos ribų, tokiam duomenų tvarkymui pagrindinės buveinės pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį nėra. Todėl tokiu atveju vieno langelio mechanizmas neturėtų būti taikomas³⁰.

2.2 Dėl praktinių sumetimų nustatant „pagrindinę buveinę“ Sąjungoje pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį

31. Nors pirmiau pateiktame skirsnyje atsakyta į abstrakčiai iškeltus teisinius klausimus, vis dar naudinga paaiškinti, kaip priežiūros institucijos turėtų praktiškai taikyti BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, kad būtų užtikrintas vienodas jo taikymas. Kaip minėta 10 punkte, šios nuomonės taikymo sritis apima atvejį, susijusį su pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, nedarant poveikio kitiems atvejams, kai gali būti taikomas vieno langelio mechanizmas.
32. Šiuo atžvilgiu Valdyba pirmiausia pakartoja, kad įrodinėjimo pareiga, susijusi su vieta, kurioje priimami atitinkami sprendimai dėl duomenų tvarkymo ir kur yra įgaliojimai įgyvendinti tokius sprendimus Sąjungoje, galiausiai tenka duomenų valdytojams³¹. Todėl, remdamiesi atskaitomybės principu ir savo pareiga bendradarbiauti su priežiūros institucijomis pagal BDAR 31 straipsnį, duomenų valdytojai, ketinantys institucijoms nurodyti savo pagrindinę buveinę pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį, turėtų patikslinti, ar tam tikra buveinė yra duomenų valdytojo centrinės administracijos vieta Sąjungoje, priimančias sprendimus dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turinti įgaliojimus nurodyti, kad tie sprendimai būtų įgyvendinti, ar tai taikoma kitai duomenų valdytojo buveinei Sąjungoje – tokiu atveju pastaroji turėtų būti laikoma pagrindine buveine³². Šiomis aplinkybėmis įvairūs elementai, pavyzdžiui, veiksmingi duomenų tvarkymo veiklos įrašai pagal BDAR 30 straipsnį,

³⁰ Tai nedaro poveikio kitiems atvejams, kai gali būti taikomas vieno langelio mechanizmas, pavyzdžiui, kai duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas turi vieną buveinę.

³¹ Žr. EDAV gairių 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo 24 ir 37 punktus; EDAV nuomonės 8/2019 dėl priežiūros institucijos kompetencijos pasikeitus aplinkybėms, susijusioms su pagrindine arba vienintele buveine, 26 punktą.

³² Žr. EDAV gairių 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo 21 punktą.

privatumo politika, gali būti svarbūs elementai atliekant vertinimą³³, leidžiantys duomenų valdytojui įrodyti savo teiginį³⁴.

33. Tačiau Valdyba primena, kad šiuos duomenų valdytojo pareiškimus peržiūri nacionalinės priežiūros institucijos. Kitaip tariant, kompetentingos priežiūros institucijos išlaiko galimybę užginčyti duomenų valdytojo analizę (ir su ja nesutikti), remdamosi objektyviu atitinkamų faktų tyrimu, ir prireikus paprašyti papildomos informacijos³⁵ ³⁶. Šiomis aplinkybėmis priežiūros institucijos gali pasinaudoti savo įgaliojimais pagal BDAR 58 straipsnio 1 dalies a punktą, kad susisiektų su atitinkama duomenų valdytojo buveine arba prireikus pasitelktų savitarpio pagalbą pagal BDAR 61 straipsnį, kad gautų reikiamą informaciją padedant kitai priežiūros institucijai³⁷.
34. Kaip nurodyta ankstesniame skirsnyje, centrinio valdymo vietos Sąjungoje (pvz., regioninės būstinės) nustatymas yra atskaitos taškas, padedantis priežiūros institucijoms nustatyti, kur gali būti priimami sprendimai dėl duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir kur yra įgaliojimai tokius sprendimus įgyvendinti Sąjungoje. Tačiau tuo atveju, jei bus įrodyta, kad duomenų valdytojas turi centrinės administracijos vietą Sąjungoje, priežiūros institucijos vis tiek turės įvertinti vietą, kurioje priimami sprendimai dėl konkretaus duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir kur yra įgaliojimai nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti, be kita ko, kiek tai susiję su sąlyga „išskyrus atvejus, kai“. Priežiūros institucijos turėtų bendrai susitarti dėl išsamumo lygio, kuris būtų tinkamas šiam vertinimui atlikti, atsižvelgiant į konkretų atvejį.
35. Kai priežiūros institucijos padaro išvadą, kad duomenų valdytojas pateikė pakankamai informacijos arba jos nepakanka, kad būtų galima nustatyti, ar yra pagrindinė buveinė, kaip nurodyta BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktyje, šiuo vertinimu ir išvada turėtų būti dalijamasi su visomis kitomis susijusiomis priežiūros institucijomis pagal BDAR 60 straipsnio 1 dalį ir siekiant užtikrinti, kad šiuo klausimu būtų pasiektas išankstinis susitarimas³⁸. Jei duomenų valdytojas pateikė pakankamai informacijos ir susijusios priežiūros institucijos patvirtino jo pareiškimą, susijusį su pagrindinės buveinės nustatymu, įsteigta VPI gali informuoti šią pagrindinę buveinę apie padarytas išvadas³⁹. Tačiau tuo atveju, kai susijusios priežiūros institucijos pareiškimą atmetė⁴⁰, už įrodymų rinkimą

³³ EDAV gairės 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo, 37 punktas.

³⁴ Taip pat žr. EDAV gairių 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo 25 punktą.

³⁵ Žr. EDAV gairių 8/2022 dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo vadovaujančios priežiūros institucijos nustatymo 37 punktą.

³⁶ Be to, reikėtų pažymėti, kad pagal BDAR 55 straipsnio 1 dalį, siejamą su BDAR 56 straipsnio 1 dalimi, bet kuri priežiūros institucija išlaiko galimybę prašyti informacijos iš duomenų valdytojo, jei klausimas nėra susijęs su tarpvalstybinio duomenų tvarkymu arba dar nenustatyta, kad vykdomas tarpvalstybinis duomenų tvarkymas.

³⁷ Šiuo klausimu žr. EDAV vidaus dokumentą 6/2020 „Preliminarūs skundo nagrinėjimo veiksmai: skundų priimtumas ir tikrinimas“, priimtą 2020 m. gruodžio 15 d.

³⁸ Šiuo tikslu sukurtas specialus srautas Vidaus rinkos informacinėje sistemoje, kurią duomenų apsaugos institucijos naudoja bendradarbiaudamos pagal BDAR.

³⁹ Tai neužkerta kelio tolesniems pranešimams, kuriuos gali teikti priežiūros institucija (-os), iš pradžių tyrusi (-ios) duomenų valdytoją, jei jos skiriasi nuo patvirtintos VPI.

⁴⁰ Taip galėtų būti dėl to, kad susijusios priežiūros institucijos padarė išvadą, jog pagrindinės buveinės nėra arba kad kita buveinė Sąjungoje atlieka šį vaidmenį.

atsakinga priežiūros institucija turėtų susisiekti su atitinkama buveine ir informuoti ją apie šią išvadą. Ji taip pat turėtų informuoti tą buveinę apie praktines pasekmes, įskaitant atvejus, kai nepatvirtinta jokia VPI, kad vieno langelio principas netaikomas ir kad dėl to bet kuri priežiūros institucija išlieka kompetentinga atitinkamai imtis individualių veiksmų.

36. Galiausiai, jei, nepaisant tolesnio keitimosi nuomonėmis vadovaujantis bendradarbiavimo dvasia, nepavyksta pasiekti bendro sutarimo dėl susijusių priežiūros institucijų padarytų išvadų, priežiūros institucijos gali perduoti klausimą svarstyti Valdybai pagal BDAR 63 straipsnį. Tai gali būti daroma tais atvejais, kai nesutariama dėl to, kuri susijusi priežiūros institucija yra kompetentinga pagrindinės buveinės atžvilgiu, taikant procedūrą pagal BDAR 65 straipsnio 1 dalies b punktą, arba, jei kyla nesutarimų dėl skirtingo abstraktaus pagrindinio teisinio klausimo aiškinimo, taikant BDAR 64 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą.

3 IŠVADOS

37. Remdamasi Prancūzijos PI prašymu pateikti nuomonę ir pirmiau pateikta analize, Valdyba dėl BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunkčio aiškinimo daro išvadą, kad:

1) duomenų valdytojo „centrinės administracijos vieta“ Sąjungoje gali būti laikoma pagrindine buveine pagal BDAR 4 straipsnio 16 punkto a papunktį tik tuo atveju, jei ji priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad šie sprendimai būtų įgyvendinti;

2) vieno langelio mechanizmas gali būti taikomas tik tuo atveju, jei yra įrodymų, kad viena iš duomenų valdytojo buveinių Sąjungoje priima sprendimus dėl atitinkamų duomenų tvarkymo operacijų tikslų ir priemonių ir turi įgaliojimus nurodyti, kad tokie sprendimai būtų įgyvendinti.

Europos duomenų apsaugos valdybos vardu

Pirmininkė

(Anu Talus)